

El miracle del carrer del Miracle

Al carrer del Miracle de València es troba la seu de la cartellera 'Turia', la publicació més esmolada, subjectiva i sardònica del nostre país. Aquest cap de setmana ha celebrat la cinquena edició dels seus premis enmig d'una notable algaravia.

"Però home, coses com aquestes no podríem publicar-les mai!"

Juan Luis Cebrián i Joaquín Estefanía, dos dels homes forts de PRISA, la gran companyia multimèdia de l'estat, es miraven el conjunt de portades de la cartellera *Turia* escampades davant seu. Algunes els colpien especialment. Com la que feia referència a l'obra del fotògraf Robert Mapplethorpe (hi apareixia un individu impecablement vestit però amb el penis guaitant per la bragueta) o la dedicada a la presència de l'actriu porno Sarah Young als tercers premis *Turia* (la diva X mostrava lascivament un cos de silicona unflat gairebé fins a l'explosió).

"PRISA va fer una bona oferta per comprar la publicació. Però quan li mostràrem quin era el caràcter de la cartellera, ens digueren que hauria de canviar amb la compra. A pesar de la temptació que significaven els diners, ens negàrem. Decidírem continuar sent nosaltres mateixos". Així relata Vicent Vergara, un dels socis i propietaris de *Turia*, el moment en què fa anys la companyia de Jesús de Polanco va intentar unir la cartellera al seu nus mediàtic. També el diari *Levante* va voler fer-se amb la publicació, però tampoc no hi va haver acord. I és que la valenciana *Turia* és al lloc on és -enmig de qualsevol polèmica amb una veu punyent i arbitrària, escoltada també pels qui la consideren ofensiva i maniquea- segons Vergara, "per la independència de criteris del consell de redacció".

La *Turia* és més que una cartellera. En realitat té més a veure amb una veu amb vocació llibertària que no amb una guia de l'oci. Incitadora de tants odis com enamoraments, és un fenomen de 32 anys de vida per a un públic fidel.

El 'desarrollismo' en l'origen. Corria l'any 1964 i la cultura era a grans trets un desert, i el cinema i els balls del cap de setmana

redactors. L'any següent s'incorporaria a la revista Josep Vanaclocha, que més tard seria director de *Turia*, càrrec que conserva fins avui. "Decidírem fer nostre el sistema de qualificació de la prestigiosa publicació francesa *Cahiers du Cinema*, i puntuàrem les pel·lícules amb una franja de números del zero, molt dolenta, al cinc, obra mestra", diu Vanaclocha.

Durant els deu primers anys, el govern va expedientar la cartellera cinc vegades per motius com defensar Raimon o abominar de la moralisme carrincló dels films de Sara Montiel. Al llarg de la dècada dels 70, els primers fundadors van abandonant la nau, que passa a mans del mateix Vanaclocha, Antoni Llorens i els germans Vicent i Antoni Vergara. Zamit, el propietari de la impremta, acaba finalment venent-los la publicació i els quatre personatges es fan amb la propietat i exerceixen alhora de nucli laboral. Només avui Antoni Vergara, encarregat fins fa poc de la crítica gastronòmica, ha deixat de treballar a la casa per una sèrie de diferències internes, tot i que és encara soci de l'empresa. Els 70 obriren la cartellera a una gran diversitat de seccions: "*Turia* va transmetre les idees esquerranes dels qui la fèiem, que militàvem tots aleshores al Partit Comunista (PCE)". Varen ser temps de persecucions, com recorda Vicent Vergara, que ja havia estat empresonat al 71 per la pertinença al PCE: "Joves feixistes del Centro Español Nacional Sindicalista s'acostaven pel local on teníem la redacció

Als primers anys de vida la cartellera va ser expedientada pel govern per motius com defensar Raimon.

eren encara les exigües diversions d'una terra franquista. Quatre joves afeccionats al cinema -a unes pel·lícules distintes a les tolerades pel règim- decidiren oferir una opció en forma de cartellera per a un públic inquiet. Pep Aibar, Enric Pastor, Juli Guardiola i Manuel Mantilla contactaren amb el propietari de la impremta Zamit per publicar el que seria la *Turia*. Es volia fer confluïr un suport popular -preu molt barat, format xicotet, impressió modesta- amb la cultura universitària, d'on provenien els

La 'Turia' ha estat reivindicada també a les manifestacions.

Vergara i l'autor teatral Casimiro Gandia. Hi escriuen incombustibles.

buscant una mena de *zulo* estalinista". Les crítiques cinematogràfiques s'imposen exhaustives i molt particulars i es decanten definitivament pel cinema d'autor, especialment l'europèu, on es nota amb força la mà d'Antoni Llorens, poc amic del cinema americà de grans pressupostos. Es converteix en un vehicle d'ideari dogmàtic, que es torna molt més heterodox a la dècada dels 80. "Definitivament, decidim allunyar-nos de qualsevol cotilla ideològica. Creiem més en el sector que pot significar Nueva Izquierda dins d'Esquerra Unida, i en el sector nacionalista d'aquesta formació", afirma Vanaclocha.

La publicació amplia pàgines fins arribar a les 128 d'avui i dóna cabuda a tot tipus d'opinions, "encara que instaurarem dos límits que en queden exclosos: la defensa d'ETA i de González Lizondo", apunta Vicent Vergara. "Entre aquests dos eixos, qualsevol reflexió és benvinguda." I qualsevol idioma, el català o el castellà, tot i

ARXIU / CARLES FRANCESC

ARXIU / GARCIA POVEDA

Al costat, Josep Vanaclocha en una de les múltiples visites als tribunals per aclarir entrebancs judicials de la cartelera per qüestions d'injúries. Baix, Lerma amb l'escriptor Enric Valor en un dinar dels premis 'Turia'. Dalt, una instantània de Vanaclocha, Vicent Vergara i Sigfrid, importants pivots de la *Turia*. (foto: Rafa Gil).

ARXIU / TURIA

El genial cineasta recentment traspassat Louis Malle apareix dalt amb Antoni Llorens. Baix, l'exhuberant deessa del cinema porno Sarah Young en la visita a València als tercers premis *Turia*.

que en aquest últim està escrita la majoria de la cartellera. "És una qüestió de mercat, no podríem tirar endavant publicant només en català. Nosaltres no hem creat la diglòssia d'aquest país", argumenta Antoni Llorens.

Un fenomen controvertit. L'estructura empresarial de la *Turia* ha de remodelar-se a mesura que la cartellera comença a vendre's –la tirada mitjana és de 15.000 exemplars– entre un públic "d'esquerra o centre-esquerra, molts universitaris i bona part del funcionariat, que ens ajuden a sobreviure miraculosament", comenta Vicent Vergara. Però també els enemics en són legió, i provenen dels camps més diversos: des de la dreta recalitrant als sectors de l'esquerra que veuen en la *Turia* un contuberni de quatre amics que volen guanyar-se uns duros. Ha estat molt criticat que un dels seus propietaris, Llorens, programe els films de les sales Albatros i Babel, pel·lícules que acostumen a qualificar-se amb molt altes

La influència de la cartellera 'Turia' a València ha impedit qualsevol intent d'establir una publicació semblant.

puntuacions a la cartellera. "Això és normal –explica Vanaclocha–, perquè Antoni Llorens programa el cinema en versió original –i eventualment en català– que li agrada, i que ens agrada a nosaltres. Per això considerem que moltes de les pel·lícules són bones, el que no implica cap tipus de ganga. La *Turia* requereix un esforç gran i una minimització de despeses perquè siga rendible." També, entre les crítiques, es relacionava la gerència de Vicent Vergara dels teatres València Cinema i Principal (finalitzada aquesta fa pocs mesos) amb la preponderància de notícies i portades de la cartellera dedicades a obres programades a aquests recintes.

La *Turia* ha hagut d'afrontar també diverses acusacions d'injúria que han hagut de resoldre els jutjats. "La majoria de vegades eren només cites judicials per intentar traure'ns els diners, sense major rere-

fons de coherència", reflexiona en veu alta Vicent Vergara.

La cartellera té una bèstia negra: Pedro Almodóvar, a qui considera un *bluff*, però ha potenciat altres directors de l'estat espanyol com Víctor Erice, Julio Médem o Juanma Bajo Ulloa. La qualificació que fan de pel·lícules ha alçat intermitentment polsoses polèmiques i, aprofitant el nucli de voluntaristes col·laboradors, la *Turia* va intentar el 1994 crear una edició a Madrid, que no va triomfar –realment és molt difícil expandir un fet tan valencià–, com tampoc han prosperat els intents d'ampliar la redacció a Castelló i Alacant, ciutat que, segons Vanaclocha, "rep amb desconfiança tot allò que ve de València".

Així doncs, el 95% de les vendes les efectua la cartellera a València i la comarca de l'Horta. La influència de la *Turia* ha impedit que es consolidés qualsevol altre intent valencià d'establir una cartellera de característiques semblants. Un dels passos en fals més sonats en aquest sentit és el que va protagonitzar Jesús Sánchez Carrascosa, marit de la directora del diari ultraconservador *Las Provincias* i actual director de Canal 9. Carrascosa va traure al carrer fa anys una mena de versió dretana de la *Turia* anomenada *La mejor guía de Valencia*. El mitjà va caure en desgràcia i ha estat l'últim intent de crear una alternativa a la publicació de Vanaclocha, Llorens i Vergara.

El porno com a novetat. Amb l'obertura de les sales X el 1984, la cartellera va decidir també dedicar un espai a la crítica de pel·lícules pornogràfiques com a voluntat d'analitzar tots els films projectats a la ciutat i d'augmentar la càrrega provocativa. I va crear la secció "El Rincón del Piu", on es comentaven les pel·lícules. En principi, eren els mateixos crítics de la casa els qui parlaven de porno, especialment Vanaclocha, bon afeccionat; algunes de les crítiques provocaren autèntics *booms* de taquilla en les sales especialitzades. Però amb l'arribada de la dècada dels 90, la *Turia* se servirà de dos especialistes en porno. Són

Qui és qui a la cartellera jacobina

Sigfrid Monleón

Sigfrid Monleón (València, 1964) entra a la *Turia* el 1982. Es distingeix per ser un dels crítics cinematogràfics més minuciosos. Destaca de la cartellera "el rigor de la crítica i l'absència de patró d'estil."

Vicent Vergara

Vicent Vergara (València, 1950) arriba a la publicació el 1971. Té fama de ser l'home moderat de la casa, és la cara més amable de la *Turia*. Segons diu, anualment, "de 8 a 10 de les nostres crítiques són bastant discutibles."

José García Poveda

El fotògraf José García Poveda, "el Flaco" (Múrcia, 1959), col·labora amb la cartellera des de mitjan dels 80, i admira la flexibilitat que té al seu treball. Coneix com ningú la nit del barri del Carme i adora Cuba.

Josep Vanaclocha

Josep Vanaclocha és l'eix de la *Turia* des de 1965 i director des de temps immemorials. Als dies més durs, la redacció era a sa casa. Al seu parer, la vivesa de la cartellera "es basa en la seua anarquia"

C. Escópico F. Lasecca

Casto Escópico (Bogotà, 1962) i Frank Lasecca (València, 1962) han convertit la pornografia en matèria de culte. Es van fer col·laboradors a principi dels 90 i valoren més el porno europeu que el nord-americà.

Antoni Llorens

Antoni Llorens (València, 1952) arriba a la redacció el 1974. Amant del cinema d'autor, és inamovible en criteris cinematogràfics. Odia Tarantino i Spielberg i diu que *Apocalypse now* "no està malament".

Casto Escópico i Frank Lasecca, virtuoses de la cinematografia X que aporten també reportatges sobre els reis i regines del gènere.

El porno en si ha estat protagonista molt actiu en les tres últimes edicions dels premis anuals que organitza la cartellera i converteixen la ciutat en una festa que se serveix en safata per als amics de la casa. Sarah Young, Rocco Sifredi, Carolyn Monroe i Selen són algunes de les estrelles del gènere que han passat per València –les dues últimes aquest cap de setmana, en la celebració de la cinquena edició dels premis– en un lliurament de guardons al cinema i la cultura que fins ara comptava amb el suport econòmic de l'administració autonòmica socialista, i que el govern del PP ha ignorat. No importa, als cinquens premis s'han acostat fidels i irredempts, "fins i tot aquells que van a veure les pel·lícules que desaconsellem, i viceversa. Per això també serveix la *Turia*", diu convençut Vanaclocha. I és que, segons l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán, "de la *Turia* es pot dir el mateix que de la Mare de Déu i del porc. Aprofita tot."

Joan M. Oleaque

EL TEMPS

EL TEMPS inicia una nova campanya de difusió

ES NECESSITEN COL·LABORADORS/ES COMERCIALS

-**Si estàs compromès/esa** amb el propi país i la seva cultura
 -**Si creus en** la necessitat d'un mitjà de comunicació útil per al conjunt dels **Països Catalans**
 -**I si tens facilitat de contacte i relació** amb persones i col·lectius

-**Treballa amb nosaltres a temps parcial**
 -**En un equip obert i dinàmic**
 -**I amb un contracte mercantil amb comissions i incentius**

Interessats escriure a:

EL TEMPS
 Aribau, 15, 4rt. 2a.
 08011 BARCELONA
 Fax: 453.14.08

(telèfon i adreça de contacte imprescindible)